

รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทย
ในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์
The Buddhism Propagating Model of Thai Buddhist Monks
in The Republic of Singapore

พระศรีรัตนโมลี (สมคิด สุระเตโช/เลาฉลาด)
Phra Srirattanamoli (Somkid Suratecho/Laochalard)^๑

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุขุฎินิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากำเนิดพัฒนาการและสถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อศึกษารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ และเพื่อเสนอรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมสำหรับประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ วิธีวิจัยที่ใช้ในการวิจัย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บข้อมูลภาคสนาม และประชุมกลุ่มย่อย

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่สุดของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ ศักยภาพของพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนได้ ตลอดถึงภาพลักษณ์มุ่งเน้นด้านวัตถุนิยม มีผลกระทบต่อความศรัทธาของชาวสิงคโปร์ซึ่งแยกเป็น ๓ กลุ่ม คือ อนุรักษ์นิยม ธรรมนิยม และวัตถุนิยม ส่วนรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสม คณะสงฆ์และภาครัฐต้องร่วมกำหนดนโยบาย แผนงาน แผนคน และแผนเงิน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพด้านการเผยแผ่ทั้งเชิงรับและเชิงรุกเพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์อันหลากหลายหลายของชาวสิงคโปร์ เช่น ประเพณีนิยม งานสังคมสงเคราะห์ การเรียนการสอน โครงการอบรม และการปฏิสัมพันธ์กับรัฐและศาสนาอื่น

คำสำคัญ: รูปแบบการเผยแผ่ อนุรักษ์นิยม ธรรมนิยม วัตถุนิยม

^๑ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Abstract

This article is a part of the PhD thesis named “The Buddhism Propagating Model of Thai Buddhist Monks in the Republic of Singapore”. Its objectives are to study the origin, development and current situation of Buddhism in the Republic of Singapore, to study a model of Buddhism propagation of Thai Buddhist monks in the Republic of Singapore and to present an appropriate model of Buddhism propagation for the Republic of Singapore. The research methodology adopted is the qualitative research with an in-depth interview, field data collection and focus group.

The researcher found the results that the most significant problems and obstacles in propagating Buddhism for Thai Buddhist monks in the Republic of Singapore were that they lacked an ability to speak both English and Chinese and their image in materialism. These factors had an impact on the faith of Singaporeans which could be categorized into 3 groups namely conservative group, law observance group and materialism group. For the appropriate model in Buddhism propagation, the Sangha hierarchy and Thai government needed to have a mutual agreement in determining the policy on the work, personnel and financial plans. This aimed to produce efficient personnel in propagating in terms of both passive and proactive as to serve the various identities of Singaporeans such as traditionalism, social work, learning and teaching, training project and interaction with states and other religions, etc.

Keywords: Propagation Model, Conservative, Law Observance, Materialism

๑. บทนำ

ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ตั้งอยู่บนเกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) ตั้งอยู่ทางใต้สุดของคาบสมุทรมาเลย์ติดกับรัฐยะโฮร์ของประเทศมาเลเซีย และอยู่ทางเหนือของเกาะสุมาตราประเทศอินโดนีเซีย^๒ มีประชากรที่ถือว่าหนาแน่นที่สุดในภูมิภาค เป็นอันดับที่ ๒ ของโลก เมื่อเทียบกับจำนวนพื้นที่ของประเทศ เพราะประเทศสิงคโปร์มีประชากรทั้งสิ้น ๕,๐๗๙,๗๐๐ คน แต่มีพื้นที่เพียง ๗๑๐.๒ ตารางกิโลเมตร^๓ สำหรับประชากรของประเทศสิงคโปร์ เป็นชาวจีน ร้อยละ ๗๖.๕ มาเลย์ ร้อยละ ๑๓.๘ อินเดีย ร้อยละ ๘.๑ และอื่นๆ ร้อยละ ๑.๖^๔ มีความหลากหลายทางศาสนา คือ พุทธ ฮินดู คริสต์ และลัทธิเต๋า เป็นต้น ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ทำให้สิงคโปร์มีวัฒนธรรมและศาสนาที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา โดยในปี ค.ศ. ๑๙๘๐ มีผู้สำรวจพบว่า ที่นับถือพระพุทธศาสนามีจำนวนถึงร้อยละ ๓๔.๓^๕ และต่อมาได้มีผู้สำรวจอีก พบว่าชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่ นับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ร้อยละ ๔๒.๕ นิกายเถรวาท ร้อยละ ๑๔.๕ กลุ่มที่เหลือก็นับถือศาสนาและลัทธิอื่นๆ และกลุ่มที่ไม่นับถือศาสนาใดเลย (Free Thinking) ร้อยละ ๒๕^๖ การที่พระพุทธ-ศาสนาเถรวาทตั้งมั่นอยู่ในประเทศสิงคโปร์จนถึงปัจจุบัน อาจเพราะพระพุทธศาสนามีหลักการสำคัญ คือ ให้ละเว้นความชั่วทั้งปวง ทำแต่ความดี และชำระจิตใจให้ผ่องใส โดยการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน นอกจากนี้ยังเป็นศาสนาที่มีองค์ประกอบสมบูรณ์ทั้ง ๔ ด้าน คือ ศาสนบุคคล ศาสนธรรม ศาสนวัตถุ และศาสนพิธี

อัตลักษณ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับชาวสิงคโปร์มีคุณูปการต่อกัน พระพุทธศาสนามีหลักการเพื่อการดับทุกข์และเป็นที่พักทางใจแก่ชาวโลก ชาวสิงคโปร์ก็มีอุปนิสัยให้เกียรติและพร้อมที่จะยอมรับทุกศาสนา แม้ส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานซึ่งมีแนวปฏิบัติต่างจากเถรวาทอยู่บ้าง ทว่ามีเป้าหมายและองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน ชาวสิงคโปร์ที่ยึดถือบุคคลเป็นประมาณ เถรวาทก็มีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งได้ ผู้ที่ถือ

^๒ Joseph S.G., ความรู้เบื้องต้นกลุ่มประเทศอาเซียน, (กรุงเทพมหานคร: ดวงกลมพับลิชชิ่ง, ๒๕๕๕), หน้า ๒๕.

^๓ รายชื่อประเทศเรียงตามความหนาแน่นประชากร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: th.wikipedia.org/wiki/com, [๗ ก.ย.๒๕๕๗].

^๔ อัครวิทย์ เรื่องรอง. สารานุกรมรอบรู้ประชาคมอาเซียน สาธารณรัฐสิงคโปร์, (กรุงเทพมหานคร: เอส.พี.อินเตอร์เอด์คูชั่น, ๒๕๕๖), หน้า ๓๗.

^๕ Wong Yuen Lee, Thai Buddhism In Singapore, *An Academic Exercise*, (Department of Sociology National University of Singapore, 1985/86), p.7.

^๖ [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://aseanasean.wordpress.com>, [๗ ก.ย. ๒๕๕๗].

ธรรมเป็นประมาณ เถรวาทก็มีพระธรรมคำสอนเป็นที่พึ่งได้ ผู้ที่ถือวัตถุเป็นประมาณ เถรวาทก็มีศาสนวัตถุเป็นที่พึ่งได้ ผู้ที่ถือพิธีกรรมเป็นประมาณ เถรวาทก็มีพิธีกรรมให้เลือกปฏิบัติตามอัธยาศัย

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทไปสู่ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ของพระสงฆ์ไทย เริ่มปรากฏชัดเจนครั้งแรก ในปี ค.ศ. ๑๙๒๐ (พ.ศ. ๒๔๖๓) โดยหลวงพ่อดัง (พระธรรมรัตนบัณฑิต) ได้สร้างวัดไทย ชื่อ วัดอานันทเมตตยาราม ซึ่งสำเร็จเป็นวัดสมบูรณ์ในปี ค.ศ. ๑๙๒๓ (พ.ศ. ๒๔๖๖)^๗ ต่อมาได้มีวัดไทยในสิงคโปร์อีกหลายวัด ปัจจุบันมีทั้งสิ้น ๓๐ วัด^๘ และมีสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์ดูแลโดยกำหนดนโยบายให้วัดกำหนดรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชาวสิงคโปร์ โดยกำหนดให้นำเอา รูปแบบการเผยแผ่วิธีการสอนและรูปแบบการปฏิบัติงานของพระธรรมทูต ๑๐ ประการ ซึ่งได้แก่ “การเทศน์ บรรยาย สนทนา ธรรมิกถา นำฝึกสมาธิ นำเป็นพุทธมามกะ เยี่ยมเยียน นำพัฒนาท้องถิ่น สาธิต นำจัดกิจกรรม”^๙ มาเป็นบรรทัดฐานในการจัดรูปแบบการเผยแผ่ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากำเนิด พัฒนาการ และสถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในสิงคโปร์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ เพื่อนำไปสู่การนำเสนอรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมในประเทศสิงคโปร์ต่อไป

๒. ความมุ่งหมายของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษากำเนิด พัฒนาการ และสถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

๒.๒ เพื่อศึกษารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

๒.๓ เพื่อเสนอรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมสำหรับประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกำหนด ๒ รูปแบบ คือ การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และ

^๗ Souvenir magazine, Wat Ananda Metyaram of the new extension, (Singapore, 1997), p. 13.

^๘ เอกสารเผยแพร่, วัดไทยที่อยู่ในเครือสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์, (พ.ศ. ๒๕๔๗).

^๙ [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.ddhad.org/UserFiles/File/Law.pdf, [๑๐ ก.ย. ๒๕๕๗].

การศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยกำหนดขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยไว้ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ไทยที่พำนักอยู่ในวัดไทยซึ่งอยู่ในสังกัดสมัชชาสงฆ์ไทยประจำเทศบาลนครรัฐสิงคโปร์ และประชาชนชาวสิงคโปร์ที่เข้าร่วมกิจกรรมในวัดไทยดังกล่าวโดยกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีคัดเลือก ๒ วิธี คือ ๑) ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ๒) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยกำหนดพื้นที่การศึกษาวิจัย ๕ วัด คือ วัดอานันท์เมตตยาราม วัดपालิโยก วัดกาญจนาราม วัดสหภาพชุมชนยาราม และวัดอตุตตมณฺเฑนฺนิ

๒. สร้างเครื่องมือ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลสำคัญระดับปฐมภูมิโดยสร้างแบบสัมภาษณ์ ๓ ชุด คือ แบบสัมภาษณ์พระสงฆ์ ๒ ชุด และแบบสัมภาษณ์ประชาชนชาวสิงคโปร์ที่เข้าร่วมกิจกรรมในวัด

๓. เก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ทำการศึกษาวิจัยทั้งหมด โดยการแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ หมายถึง ข้อมูลภาคสนามที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์ การจดบันทึกข้อมูลที่พบจากการสังเกตการณ์ด้วยตนเอง ๒) ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ หมายถึง ข้อมูลเชิงเอกสาร พระไตรปิฎก วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๔. สรุปและวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงภาคสนาม การจัดสัมมนากลุ่มย่อย และนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ อันได้แก่ รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมสำหรับประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

๕. สรุปผลการศึกษาวิจัยและนำเสนอข้อเสนอแนะ นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดสรุปผลการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการเผยแผ่และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการ และการวิจัยในครั้งต่อไป

๔. ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่า พระพุทธศาสนาเถรวาทกำเนิดขึ้นก่อนยุคที่สิงคโปร์จะได้รับเอกราช โดยกำเนิดวัดไทยแห่งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๖๖^{๑๐} คือ “วัดอานันท์เมตตยาราม” จนถึงปี พ.ศ.

^{๑๐} Souvenir magazine, Wat Ananda Metyaram of the new extension, (Singapore, 1997), p. 13.

๒๕๕๒ มีการตั้งสมัชชาสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ขึ้น ปัจจุบันมีวัดไทยในสิงคโปร์รวม ๓๐^{๑๑} วัด มีพระสงฆ์ไทย ประมาณ ๕๐ รูป ศาสนวัตถุมีพัฒนาการมากที่สุด คือ ศาสนสถาน ปุชนิยสถาน ปุชนิยวัดถุ มีวัด ๓ ประเภท คือ วัดที่ถูกตั้งตาม พ.ร.บ.สงฆ์ วัดที่คล้ายสำนักสงฆ์ และวัดที่คล้ายที่พักสงฆ์ ส่วนศาสนพิธีผสมผสานทั้งแบบไทย จีน ฮินดู และทิเบต เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่ามีทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง แต่ที่สำคัญที่สุด คือ ด้านศักยภาพของพระสงฆ์ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนได้ ตลอดถึงภาพลักษณ์ของพระสงฆ์จำนวนมากที่มุ่งเน้นด้านวัตถุประพตติผิดพระธรรมวินัย ซึ่งมีผลกระทบต่อความศรัทธาของชาวสิงคโปร์ที่มีอัตลักษณ์แตกต่างกัน ๓ กลุ่ม คือ อนุรักษนิยม ธรรมนิยม และวัตถุนิยม ส่วนรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน พบว่า มีทั้งเชิงรับและเชิงรุก

รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสม นั้น คณะสงฆ์และรัฐบาลไทยต้องร่วมกันกำหนดนโยบาย แผนงาน แผนคน และแผนเงิน เน้นการสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพด้านภาษาอังกฤษและภาษาจีน และมีจริยาวัตรตรงดงาม เพื่อเป็นผู้นำในการเผยแผ่ซึ่งเป็นรูปแบบผสมผสานกันทั้งเชิงรับและเชิงรุก เชิงรับมี ๕ รูปแบบ ได้แก่ ประเพณีนิยม พิธีกรรมหรือศาสนพิธี การสร้างกำลังใจ บุคลิกภาพ และทัศนजर ในส่วนเชิงรุกมี ๖ รูปแบบ ได้แก่ สังคมสงเคราะห์ การให้ความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี การเรียนการสอน โครงการอบรม การให้ความรู้นอกสถานที่ และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับรัฐและศาสนาอื่น

๕. การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้ค้นพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายตามลำดับดังนี้

๕.๑ กำเนิด พัฒนาการ และสถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

๑) กำเนิดพระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์โดยพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่า พระพุทธศาสนามีมาก่อนที่ประเทศสิงคโปร์จะได้รับเอกราช โดยเริ่มจากปีพุทธศักราช ๒๔๔๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชประสงค์จะประดิษฐานพระพุทธศาสนาในสิงคโปร์ จึงทรงซื้อที่เพื่อสร้างวัดติดกับสถานกงสุลไทยสมัยนั้น ต่อมาหลวงพ่อดังเป็นพระสงฆ์ไทยรูปแรกที่เดินทางไปยังประเทศ

^{๑๑} เอกสารเผยแผร์, วัดไทยที่อยู่ในเครือสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์, (พ.ศ. ๒๕๕๗).

สิงคโปร์ได้ร่วมมือกับรัฐบาลไทย พ่อค้าชาวจีน ๓ คน คฤหบดีชาวสิงคโปร์ ๑ คน และประชาชนชาวไทยในสิงคโปร์ สร้างวัดแห่งแรกชื่อว่า “วัดอานันทเมตตยาราม” สำเร็จในปี พุทธศักราช ๒๔๖๖ ทว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคแรกประสบกับปัญหาอุปสรรคมากมาย ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการขาดบุคลากร อีกทั้งสมัยนั้นสิงคโปร์ยังมีปัญหาการสู้รบของคนหลายชาติพันธุ์ เป็นเหตุให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาดำเนินไปโดยความยากลำบาก

๒) พัฒนาการของพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่า ในยุคก่อนสิงคโปร์ได้รับเอกราช พระพุทธศาสนายังไม่มีพัฒนาการด้านศาสนบุคคล ศาสนธรรม และศาสนพิธีที่ชัดเจนนัก มีเฉพาะด้านศาสนวัตถุที่มีพัฒนาการบ้าง หลังจากมีวัดอานันทเมตตยาราม ต่อมาได้มีการสร้างวัดเพิ่มขึ้นอีก ๔ วัด คือ วัดกาญจนาราม วัดป่าเลไลยก์ วัดสัทธาปุณนียาราม และวัดอุตตมญาณมุนี ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๘ สิงคโปร์ได้รับเอกราช พัฒนาการของพระพุทธศาสนาจึงเด่นชัดขึ้น ทั้งด้านศาสนบุคคล ด้านศาสนธรรม ด้านศาสนวัตถุ และด้านศาสนพิธี ด้วยมีพระสงฆ์ไทยเดินทางไปอยู่ในประเทศสิงคโปร์มากขึ้น มีผู้สอนธรรม มีการก่อสร้างศาสนสถานและศาสนวัตถุ มีศาสนพิธีหรือพิธีกรรมหลากหลายรูปแบบ และในปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้มีการตั้งสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางการประจักษ์สำหรับพระสงฆ์ไทย สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพระสงฆ์ด้วยกันเองและกับชาวสิงคโปร์ สนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ดูแลจัดการและควบคุมพระสงฆ์ไทยให้ประพฤติตามกฎและวินัยสงฆ์ เป็นต้น

๓) สถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ ผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลในวัดใหญ่ ๕ วัด คือ วัดอานันทเมตตยาราม วัดป่าเลไลยก์ วัดกาญจนาราม วัดสัทธาปุณนียาราม และวัดอุตตมญาณมุนี พบว่า การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการด้านศาสนบุคคล ศาสนธรรม ศาสนวัตถุ และศาสนพิธี มีบทสรุปดังนี้

(๑) การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการด้านศาสนบุคคล ปัจจุบันมีพระสงฆ์ที่ประจำอยู่ในประเทศสิงคโปร์ประมาณ ๕๐ รูป แต่พระสงฆ์ที่มีคุณภาพทั้งความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและความสามารถในการพูดภาษาท้องถิ่น ยังขาดแคลน ด้านศาสนบุคคลที่มีพัฒนาการเด่นชัดขึ้นในปัจจุบัน คือปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อชาวสิงคโปร์ เช่น การส่งพระสงฆ์ไปเยี่ยมเยียนผู้ป่วย เยี่ยมเยียนคนชรา บริจาคเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับศาสนาอื่นๆ โดยการจัดให้มีพิธีการพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนทัศนะของกันและกัน โดยให้ชื่อพิธีว่า “ทุเรียนปาร์ตี้”

(๒) การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการด้านศาสนธรรม แต่ละวัดได้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมากมาย เช่น ไหว้พระ สวดมนต์ ปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา เช่น การสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นต้น แต่พัฒนาการด้านนี้ก็ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ด้วยสาเหตุอันเกิดจากการขาดบุคลากรพระสงฆ์ที่มีคุณภาพนั่นเอง

๓) การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการด้านศาสนวัตถุ พัฒนาการด้านนี้ พบว่ามีความก้าวหน้ามาก เพราะปัจจุบันมีวัดไทยมากขึ้นถึง ๓๐ วัด แต่ละวัดได้มีการพัฒนาศาสนวัตถุอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเพราะสิ่งศิปร์มีกฎหมายเคร่งครัดและให้วัดมีการปฏิสังขรณ์เสนาสนะทุก ๒ ปี ทำให้ศาสนวัตถุมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา บางวัดได้จัดให้มีพิพิธภัณฑ์ ภาพวาด จิตรกรรมฝาผนังพุทธประวัติ บางวัดมีการสร้างโบสถ์ แต่ประเภทของวัดมีความแปลกออกไปจากอดีต เพราะวัดไทยในสิ่งศิปร์ปัจจุบันมีอยู่ ๓ ประเภท คือ วัดที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับวัดในประเทศไทย วัดที่เป็นคล้ายสำนักสงฆ์โดยการเช่าบ้านเป็นวัด และวัดที่เป็นที่พักสงฆ์โดยการเช่าอาคารตึกแถวเปิดเป็นวัด บางวัดมีหลายห้องก็มีการแบ่งเป็นห้องให้พระอื่นเช่าด้วย

๔) การเปลี่ยนแปลงเชิงพัฒนาการด้านศาสนพิธี พัฒนาการด้านนี้ พบว่ามีความก้าวหน้ามากเช่นเดียวกัน โดยการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ เช่น วันพระไทย วันพระจีน วันลอยกระทง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ผนวกไปพร้อมกับประเพณีของไทย ประเพณีของสงฆ์ เช่น การทำวัตรเช้า-เย็น ไหว้พระ สวดมนต์ เป็นต้น

๕.๒ รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศไทย สาธารณรัฐสิงคโปร์

๑) ปัญหาและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

(๑) ด้านสังคม สาเหตุส่วนหนึ่งของปัญหาและอุปสรรคอาจมาจากพฤติกรรมประเพณีของชาวสิงคโปร์ ซึ่งทำให้พระสงฆ์ไทยจำเป็นต้องจัดรูปแบบการเผยแผ่ให้เพียงพอและถูกใจแก่ชาวสิงคโปร์ซึ่งมีอยู่ ๓ กลุ่ม คือ อนุรักษนิยม ธรรมนิยม และวัตถุนิยม เมื่อแต่ละวัดมุ่งสนองความต้องการของทุกกลุ่ม บางครั้งก็ทำให้ลืมนโยบายวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทดั้งเดิม การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสิงคโปร์ยังขาดแคลนพระสงฆ์ที่มีคุณภาพมาโดยตลอด โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านหลักธรรมและการสอนธรรม การใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีน นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ไทยส่วนใหญ่ที่เน้นเรื่องวัตถุและพิธีกรรม และพระภิกษุบางรูปไม่ปฏิบัติตามวินัยสงฆ์ จึงทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการเผยแผ่อยู่มาก

(๒) ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาและอุปสรรคด้านเศรษฐกิจมีไม่มากนัก เพราะประเทศสิงคโปร์มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงระดับโลก ความเป็นอยู่ของพระสงฆ์จึงไม่ลำบากด้วยปัจจัยสี่ กอปรกับชาวสิงคโปร์มีอุปนิสัยชอบทำบุญให้ทาน จะมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างก็คือยังขาดงบประมาณสนับสนุนเพื่อการเผยแผ่อย่างเป็นระบบและจริงจังจากคณะสงฆ์และภาครัฐของไทย

(๓) ด้านการเมือง ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้มีน้อยมาก เนื่องด้วยการเมืองของสิงคโปร์เป็นแบบปิด กฎหมายของสิงคโปร์ไม่เปิดช่องให้ประชาชนหรือศาสนิกวิพากษ์วิจารณ์

ได้ ปัญหาและอุปสรรคด้านนี้จะมีบ้างก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เช่น การอนุญาตให้เข้าออกหรือการพำนักอยู่ในสังคโปร์ได้หรือไม่ เป็นต้น นอกนั้นก็ยังมีบ้างในส่วนที่กฎหมายสังคโปร์บังคับให้ทุกวัดต้องมีกรรมการบริหารวัดเป็นชาวสังคโปร์ เป็นเหตุพระสงฆ์ไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการกิจการภายในวัดได้อย่างเต็มที่

๒) ผลกระทบจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสังคโปร์
สรุปได้ว่า

(๑) ด้านสังคม สาเหตุจากการที่พระสงฆ์ไทยไม่มีศักยภาพเพียงพอในการสอนธรรม และพระสงฆ์จำนวนไม่น้อยมีภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสม เป็นผลกระทบเชิงลบต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสังคโปร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนผลกระทบด้านสังคมอื่นๆ เช่น ผลกระทบต่อศาสนาอื่น ผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีของชาวสังคโปร์ เป็นต้น ไม่มี เพราะชาวสังคโปร์มีอิสระในการนับถือศาสนา

(๒) ด้านเศรษฐกิจ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยไม่ค่อยมีผลกระทบเชิงลบต่อระบบเศรษฐกิจของสังคโปร์มากนัก เพราะเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจของประเทศเข้มแข็งมาก ผลกระทบที่จะพอมืออยู่บ้างก็ในกรณีการนำเงินจากการทำบุญกลับไปยังประเทศไทยมากเกินไป ซึ่งชาวสังคโปร์ถือว่าเป็นการเอาเปรียบคนสังคโปร์

(๓) ด้านการเมือง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยไม่มีผลกระทบต่อการเมืองของสังคโปร์ เพราะการเมืองไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเสรี ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ในทางกลับกันการเมืองของสังคโปร์ต่างหากที่มีผลกระทบต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น กฎหมายของสังคโปร์ไม่อนุญาตให้ศาสนิกทำการเผยแผ่นอกสถานที่เว้นไว้แต่ได้รับอนุญาตจากทางการ

๕.๓ รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบันของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสังคโปร์ มี ๒ รูปแบบ คือ

๑) เชิงรับ ได้แก่ การเผยแผ่ยังเน้นอยู่ที่การให้ประชาชนเข้าไปที่วัดเพื่อทำกิจกรรมทาง เช่น การทำบุญ ไหว้พระ สวดมนต์ พรมน้ำมนต์ เทียวชมวัด เป็นต้น

๒) เชิงรุก ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งให้ความรู้เชิงวิชาการแก่ผู้สนใจอย่างมีระบบซึ่งมักจัดเป็นโครงการ มีระยะเวลา ทั้งในและนอกสถานที่ รวมถึงการสังคมสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้ยากไร้ และคนชรา เป็นต้น

๕.๔ รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมสำหรับประเทศสาธารณรัฐสังคโปร์

รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย
สิงคโปร์ ได้แก่ รูปแบบผสมผสาน หมายถึงการนำเอาทั้งรูปแบบเชิงรับและรูปแบบเชิงรุกที่
ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันมาจัดผสมผสานกัน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของ
ชาวสิงคโปร์ ซึ่งมีทั้งกลุ่มอนุรักษ์นิยม กลุ่มธรรมนิยม และกลุ่มวัตถุนิยม โดยจะต้องผ่านวิธี
แก้ปัญหาอุปสรรคของการเผยแพร่ที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้หมดสิ้นเสียก่อน ซึ่งทุก
ฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันกำหนดแผนงาน แผนคน และแผนเงิน สร้างบุคลากรที่มีทั้ง
คุณภาพและคุณธรรมเป็นผู้นำในการเผยแพร่ จากนั้นจึงใช้รูปแบบที่เหมาะสมดังนี้ คือ

๑) รูปแบบเชิงรับ ๕ ประการ สรุปได้ดังนี้ คือ ๑) รูปแบบประเพณีนิยม ได้แก่
รูปแบบการเผยแพร่ที่เน้นการจัดกิจกรรมในวันสำคัญตามประเพณีนิยมของไทย และวันสำคัญ
ทางพระพุทธศาสนา ๒) รูปแบบพิธีกรรมหรือศาสนพิธี เช่น ทำวัตร สวดมนต์ ไหว้พระ ทำบุญ
สะเดาะเคราะห์ พรมน้ำมนต์ ไหว้เทพเจ้า เป็นต้น ๓) รูปแบบการสร้างกำลังใจ เช่น วัตถุ
มงคล เครื่องรางของขลัง รูปเปรียบเทพเจ้า เป็นต้น ๔) รูปแบบบุคลิกภาพ ได้แก่ การเผยแพร่
ด้วยการแสดงออกเชิงบุคลิกภาพที่ดีของพระสงฆ์ และ ๕) รูปแบบทัศน اجر ได้แก่ รูปแบบที่
เน้นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ และศาสนพิธี ที่มีอยู่ในวัด เป็นต้น

๒) รูปแบบเชิงรุก มี ๖ รูปแบบ ได้แก่ ๑) สังคมสงเคราะห์ ๒) การให้ความรู้ผ่าน
สื่อเทคโนโลยี ๓) รูปการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาและภาษาไทย ๔) โครงการอบรม ๕)
การให้ความรู้นอกสถานที่ และ ๖) การสร้างปฏิสัมพันธ์กับรัฐและศาสนาอื่น

๓) รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมตามอัตลักษณ์ของชาว
สิงคโปร์ สรุปได้ดังนี้ คือ ๑) กลุ่มอนุรักษ์นิยม ได้แก่ รูปแบบประเพณีนิยม และรูปแบบ
พิธีกรรมหรือศาสนพิธี ๒) กลุ่มธรรมนิยม ได้แก่ รูปแบบการให้ความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี
รูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการอบรม รูปแบบการเผยแพร่นอกสถานที่ และรูปแบบการ
สร้างปฏิสัมพันธ์กับรัฐและศาสนาอื่น ๓) กลุ่มวัตถุนิยม ได้แก่ รูปแบบการสร้างกำลังใจ และ
๔) รูปแบบที่เหมาะสมกับชาวสิงคโปร์ทุกกลุ่ม ได้แก่ รูปแบบการเผยแพร่เชิงบุคลิกภาพ
รูปแบบทัศน اجر และรูปแบบสังคมสงเคราะห์

๖. บทสรุป

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์
ไทยในประเทศไทยและรัฐสิงคโปร์” ได้บทสรุปว่า พระพุทธศาสนาเถรวาทเกิดขึ้นก่อนที่
สิงคโปร์จะได้รับเอกราชและพัฒนาไปสู่การจัดตั้งสมาชิกชาสงฆ์ไทยในสิงคโปร์ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒
ซึ่งปัจจุบันมีวัดไทย รวม ๓๐ วัด ปัญหาและอุปสรรคต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาส่วนใหญ่
แล้วเกิดจากศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศของพระภิกษุสงฆ์ที่ไม่สามารถสื่อสารกับคน
ท้องถิ่นได้ และการขาดอุดมการณ์ที่แน่วแน่ รวมถึงภาพลักษณ์ที่มุ่งเน้นด้านวัตถุมากกว่าการ
เผยแพร่พระพุทธศาสนา ดังนั้น พระสงฆ์และรัฐบาลไทยจึงควรกำหนดนโยบาย แผนงาน แผน

คน และแผนเงิน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพและมีอุดมการณ์อันแน่วแน่เพื่อเป็นผู้นำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ

๗. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผู้วิจัยเห็นว่า คณะสงฆ์ไทย นำโดยมหาเถรสมาคม ควรจะมีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อกำหนดแผนงาน แผนคน และแผนเงิน สนับสนุนให้มีโครงการอบรมเพื่อสร้างบุคลากรพระสงฆ์ที่มีศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษและภาษาจีน เป็นกรณีพิเศษ พระสงฆ์ที่ได้รับคัดเลือกมาต้องมีพันธกิจและพันธสัญญา พันธกิจ คือ ต้องทำหน้าที่เผยแผ่อย่างเต็มที่ด้วยความเสียสละ พันธสัญญา คือ ต้องมีสัญญาในการอยู่ เช่น ๑ หรือ ๒ ปี หากยังไม่ครบวาระห้ามลาสิกขาหรือลากลับไทย เป็นต้น

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ พระสงฆ์ในฐานะเป็นบริษัทผู้นำของพุทธบริษัท ควรจะมีความขยันหมั่นเพียร ฝึกฝนอบรมพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ให้มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ที่สำคัญในยุคปัจจุบันต้องสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ เพื่อให้สามารถเดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังนานาประเทศได้

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยพบว่า ความน่าสนใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ยังมีอีกหลายประเด็นที่น่าศึกษา เพื่อเป็นการต่อยอดจากงานวิจัยเล่มนี้หรือเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยใน ๒ เรื่อง คือ ๑) การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ และ ๒) การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยกับพระสงฆ์ศรีลังกาในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง. สารานุกรมรอบรู้ประชาคมอาเซียน ประวัติศาสตร์และสถานการณ์ปัจจุบันของประชาคมอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: เอส.พี.เอ็คคูเคชั่น, ๒๕๕๖.
- “งานพระธรรมทูตในไทยและต่างประเทศ”. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: board.postjung.com/677293.html. ๒๕๕๖.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. ประเทศจีนกับพระพุทธศาสนา (ฝ่ายมหายาน). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย, ๒๕๓๖.
- พ.ต.ท.นาวิณ วงศ์รัตนมัจฉา. “ผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกลุ่มชาติพันธุ์ลีซูของพระธรรมจาริก”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระครูปลัดชโล เตชพโล. “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระเทพสุวรรณโมลี (สอิ่ง สิริโนโท)”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระใบฎีกาณัฐพร ฐานวฑฺฒโธ. “บทบาทพระสงฆ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระศักดิ์ชัย อ่อนหาตพอ. “การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม: กรณีศึกษาพระราชพิพัฒน์นารถ (ชูชาติ กนตวณโณ) เจ้าอาวาสวัดท่าไทร ตำบลท่าทองใหม่ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- รายงานประจำปีวัดอานันทเมตตยาราม. ๒๕๕๘.
- วัดไทยที่อยู่ในเครือข่ายสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์. ๒๕๕๗.
- สิริพิชญ์ เตชะไกรศรี. การเผยแผ่ธรรมะเชิงรุกตามวิถีพุทธ: ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดกิจกรรมธรรมะในสวน ณ สวนหลวง ร.๙, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙).
- อัศวิทย์ เรืองรอง. สารานุกรมรอบรู้ประชาคมอาเซียนสารานุกรมรัฐสิงคโปร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.พี.เอ็คคูเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๖.
- เอกสารเผยแพร่. วัดไทยที่อยู่ในเครือข่ายสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์. ๒๕๕๗.
- ไอศูรย์ อินทร์เพชร. “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม: ศึกษาเฉพาะกรณีพระเทพสาครมณี (แก้ว สุวณฺณ-โชโต)”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- Joseph S.G. ความรู้เบื้องต้นกลุ่มประเทศอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมลพับลิชชิ่ง, ๒๕๕๕.

